

Sygn. akt IX Ca 398/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Żegarska (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Ewelina Gryń

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2015 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko D. H.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Bartoszycach VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w Lidzbarku Warmińskim

z dnia 29 stycznia 2015 r., sygn. akt VI C 746/14,

oddala apelację.

Sygn. akt IX Ca 398/15

UZASADNIENIE

(...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła w elektronicznym postępowaniu upominawczym o zasądzenie od D. H. kwoty 7.975,72 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od 15 września 2014r. do dnia zapłaty liczonymi od kwoty 6.360,68 zł oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że na podstawie ksiąg rachunkowych stwierdzone zostało, iż na dzień 15 września 2014 r. figuruje w nich wymagalna i niespłacona wierzytelność Banku wobec pozwanej, wynikająca z czynności bankowej w postaci umowy o kredyt w rachunku biznes partner z dnia 1 września 2010 r.

Pozwana nie zajęła stanowiska w sprawie.

Wyrokiem zaocznym z dnia 29 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy w Bartoszycach VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Lidzbarku Warmińskim oddalił powództwo.

W uzasadnieniu powołując się na przepis art. 720 kc, zwrócono uwagę, że bezczynność pozwanej nie zwalniała strony powodowej od dowodzenia roszczenia. Powódka była zobowiązana wykazać nie tylko, że wierzytelność z tytułu umowy pożyczki istniała, ale także, że jej wysokość jest zgodna z żądaniem pozwu. Powódka nie przedstawiła jakiegokolwiek

dowodu na to, że strony zawarły umowę o pożyczkę, na warunkach objętych żądaniem. Dopiero po wykazaniu istnienia zobowiązania i jego wysokości na pozwaną spadłby obowiązek dowodzenia spełnienia świadczenia.

Powyższe rozstrzygnięcie w całości zaskarżyła strona powodowa, zarzucając wyrokowi :

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia w postaci:

- naruszenia art. 339 § 2 kpc poprzez nieprzyjęcie za prawdziwe twierdzeń powódki o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie i w konsekwencji oddalenie powództwa w całości,

- naruszenie art. 130¹ kpc w związku z art. 505² kpc, ewentualnie naruszenie art. 130 kpc poprzez jego niezastosowanie i niewezwanie powódki po uchyleniu nakazu zapłaty do uzupełnienia braków formalnych pozwu przez jego wniesienie na urzędowym formularzu oraz poprzez niewezwanie powódki do dołączenia dowodów wskazanych w pozwie pod rygorem zwrotu pozwu,

2. naruszenie prawa materialnego w postaci:

- art. 6 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na stwierdzeniu, że powódka nie udowodniła swojego roszczenia w jakimkolwiek stopniu, podczas gdy wydanie wyroku w warunkach zaoczności wyklucza prowadzenie postępowania dowodowego, albowiem wyrok zaoczny ustanawia domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda zgłoszonych w pozwie i zastępuje w ten sposób całe postępowanie dowodowe.

Podnosząc powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu za I i II instancję , w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania za I i II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Sprawa toczyła się w postępowaniu uproszczonym, dlatego uzasadnienie Sądu II instancji ma formę wynikającą z treści art. 505¹³ § 2 kpc.

Zgodnie z art. 378 § 1 kpc sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, pod uwagę biorąc z urzędu nieważność postępowania. W postępowaniu uproszczonym apelacja została jednak ukształtowana w sposób istotnie odbiegający od ujęcia zawartego w przepisanych ogólnych o apelacji.

Stosownie do treści art. 505⁹ § 1¹ punkt 1 i 2 kpc apelację można oprzeć na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenie prawa procesowego mogącego mieć wpływ na treść orzeczenia. Konsekwencją tego jest związanie sądu odwoławczego sformułowanymi w apelacji zarzutami apelacyjnymi, które wyznaczają zakres rozpoznania sprawy na skutek apelacji.

W przedmiotowej sprawie powódka upatruje podstaw zasadności apelacji w zaniechaniu wezwania jej przez Sąd Rejonowy do uzupełnienia braków formalnych pozwu po przekazaniu sprawy z elektronicznego postępowania upominawczego do postępowania uproszczonego.

Przed dokonaniem nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego (obowiązującej od 7 lipca 2013r. na mocy ustawy z 10.5.2013 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego, Dz.U. z 2013 r., poz. 654) w przypadku przekazania sądowi właściwości ogólnej pozwu wniesionego w elektronicznym postępowaniu upominawczym , w razie stwierdzenia braków formalnych pozwu przewodniczący wzywał do ich usunięcia lub uzupełnienia pozwu, w sposób odpowiedni dla postępowania, w którym sprawa miała być rozpoznawana.

Aktualnie po nowelizacji kpc kwestia wezwania do usunięcia braków w trybie art. 505³⁷ kpc uregulowana jest odmiennie. Obecnie, po uchyleniu nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym i po przekazaniu sprawy do sądu według właściwości ogólnej (w przypadkach wskazanych w art. 505³³ § 1, art. 505³⁴ § 1 oraz art. 505³⁶ § 1 kpc) sprecyzowano, iż przewodniczący wzywa powoda do wykazania umocowania zgodnie z art. 68 zdanie pierwsze kpc oraz dołączenia pełnomocnictwa zgodnie z art. 89 § 1 zdanie pierwsze i drugie kpc. Ponadto po przekazaniu sprawy na podstawie art. 505³³ § 1 oraz art. 505³⁴ § 1 kpc Sąd dodatkowo wzywa do uiszczenia opłaty uzupełniającej od pozwu.

W ocenie Sądu Okręgowego, na podstawie dokonanej zmiany treści art. 505³⁷ § 1 kpc należy przyjąć, że aktualnie zakres usunięcia braków (uzupełnienia) pozwu nie ma związku z drogą wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym i formą, w której następuje przekazanie akt sprawy z "e-sądu" do sądu według właściwości ogólnej.

W rezultacie w wypadku braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, uchylenia nakazu zapłaty z urzędu lub prawidłowego wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty, przewodniczący (w sądzie właściwości ogólnej) wzywa powoda jedynie do wykazania umocowania oraz dołączenia pełnomocnictwa. Ponadto w wypadku braku podstaw do wydania nakazu zapłaty oraz w razie uchylenia nakazu zapłaty z urzędu przez sąd przewodniczący dodatkowo wzywa powoda do uiszczenia opłaty uzupełniającej od pozwu.

Literalna i celowościowa wykładnia art. 505³⁷ § 1 kpc skłania do wniosku, że w przepisie tym chodzi o tego rodzaju braki pozwu, których nieusunięcie przez stronę byłoby przeszkodą do nadania sprawie dalszego biegu w postępowaniu zwykłym.

Należy zwrócić uwagę, że okoliczności wymienione w art. 505³³, 505³⁴ oraz 505³⁶ kpc powodują zakończenie elektronicznego postępowania upominawczego, natomiast nie powodują zakończenia postępowania w sprawie /por. S. Cieślak, Elektroniczne postępowanie upominawcze, s. 368; K. Weitz, [w:] Kodeks, t. II, pod red. T. Erecińskiego, 2012, s. 1034/.

Postępowanie prowadzone na skutek wcześniej wytoczonego powództwa w elektronicznym postępowaniu upominawczym stanowi jego kontynuację, co podnoszono w uzasadnieniu projektu zmiany kodeksu postępowania cywilnego.

Wobec powyższego nie można uznać, aby Sąd właściwości ogólnej po przekazaniu mu sprawy z postępowania elektronicznego był zobowiązany do wzywania strony powodowej do uzupełnienia braków formalnych pozwu w postaci złożenia pozwu na urzędowym formularzu (art. 505² kpc) oraz co więcej, do dołączenia dowodów wskazanych w pozwie.

W związku ze zmianą treści art. 505³⁷ § 1 kpc w różny sposób traktowany jest problem uzupełniania braków dotyczących dowodów, związany z brzmieniem art. 505³² § 1 zdanie 2 kpc zgodnie, z którym dowodów nie dołącza się do pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Część doktryny jednoznacznie przyjmuje, że usunięcie braków formalnych nie będzie odnosić się do dołączania dowodów (w praktyce - dokumentów), które nie mogły zostać załączone do pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Warunkiem formalnym pozwu (podobnie jak każdego innego pisma procesowego) jest bowiem jedynie to, aby zawierał on dowody (por. art. 126 § 1 pkt 3 w zw. z art. 187 § 1 kpc), a nie to, aby zostały one do niego załączone o ile przepis szczególnie nie wprowadza wymogu dołączenia dowodów do pozwu albo innego pisma procesowego /tak K. Weitz, [w:] Kodeks, t. II, pod red. T. Erecińskiego, 2012, s. 1035/. Zwolennicy odmiennego stanowiska uznają za konieczne do usunięcia braku formalnego pozwu przedstawienie dowodów wskazanych

(opisanych) uprzednio w pozwie na poparcie zawartych w nim twierdzeń /tak R. Kulski, [w:] Kodeks, t. II, pod red. K. Piaseckiego, 2010, s. 770/.

Sąd Okręgowy w niniejszym składzie podziela pierwsze z powołanych stanowisk. Należy bowiem zauważyć, że w praktyce wskazaniu dowodów z dokumentu w treści pozwu towarzyszy ich załączenie do pozwu (zazwyczaj w postaci odpisów). Poza tym stanowisko drugie przeczy literalnej wykładni przepisu art. 505³⁷ § 1 kpc, który jasno wskazuje jakiego rodzaju braki podlegają uzupełnieniu w jego trybie. Nie można także pominąć, że komentowany przepis nie jest podstawą przedstawiania dowodów, wskazanych (opisanych) uprzednio i niedołączonych do pozwu. Po wprowadzeniu nowej, uniwersalnej regulacji służącej koncentracji materiału procesowego, taką podstawę stanowią obecnie przepisy art. 6 § 2 kpc, art. 207 § 3 kpc, art. 217 § 1 kpc, które donoszą się do wszystkich pozwów, w tym także wniesionych w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

W konsekwencji należy uznać, że przepis art 505³⁷ § 1 kpc nie ma zastosowania w zakresie wzywania do uzupełnienia dowodów, które jedynie były powoływane w pozwie składanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że przepisy art. 130 kpc i 130¹ kpc stanowiące o tzw. w praktyce procedurze naprawczej dotyczą braków formalnych pozwu, a nie braków dowodzenia. To nie rzeczą Sądu jest bowiem zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, o czym stanowi art. 232 kpc. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach, a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne /por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996r., I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76/.

Nie istniały zatem przesłanki do wzywania powódki do uzupełnienia materiału dowodowego, gdyż te okoliczności wchodziły w zakres dowodzenia zasadności zgłoszonego powództwa, a nie uzupełnienia braków formalnych. W związku z tym, powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, powinna okoliczności takie wykazać.

Przepis art. 6 kc, którego naruszenie zarzuca powódka jest adresowany do stron, nie do sądu. To strony obowiązane są przedstawiać dowody. Sąd nie jest władny tego obowiązku wymuszać, ani poza zupełnie wyjątkowymi sytuacjami zastępować stron w jego wypełnieniu.

Tymczasem podstawa naruszenia przepisów postępowania, mogących mieć istotny wpływ w postępowaniu uproszczonym na treść wyroku, odnosi się do uchybień procesowych sądu, a nie stron.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji nie naruszył także przepisów dotyczących podstaw wydania wyroku zaocznego.

Sąd jest zobligowany bowiem do uznania twierdzeń strony powodowej przy beczynności pozwanego jedynie w przypadku braku wątpliwości co do zasadności pozwu.

W art. 339 § 2 kpc nie chodzi o prawne domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda. W omawianym przypadku sąd ocenia jedynie, czy okoliczności podane w pozwie nie budzą uzasadnionych wątpliwości, albo nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Należy podkreślić, że przewidziane we wskazanym przepisie domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego. W konsekwencji domniemanie to zastępuje postępowanie dowodowe, ale tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości.

Wprowadzone przez przepis art. 339 § 2 kpc swoiste domniemanie zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy nie zwalnia powoda od przytoczenia faktów, które są niezbędne do dokonania subsumcji materialnoprawnej, stanowiącej faktyczną i materialnoprawną podstawę wyroku.

Jednocześnie zaś wymaga podkreślenia, że przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów.

Sąd obowiązany jest bowiem, nawet przy uznaniu twierdzeń powoda za prawdziwe, dokonać prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach, z punktu widzenia prawa materialnego. Stanowisko takie nie budzi wątpliwości w nauce prawa, znalazło także wyraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego /por. wyroki: z dnia 15 września 1967 r. - III CRN 175/97, OSNCP 1968, nr 8-9, poz. 142; z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, Prok.i Pr.-wkł. 1999/9/30/.

Zatem, w warunkach podjęcia przez Sąd wątpliwości co do zasadności zgłoszonych żądań, przy bezczynności strony pozwanej postępowanie dowodowe powinno być przeprowadzone, choć w istocie będzie się ono ograniczało jedynie do dowodów zawnioskowanych przez powoda i ewentualnie wyjątkowo dopuszczonych przez sąd z urzędu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 kpc.